

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Published three times a week by the Ukrainian Labor News Ass'n,
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man.
Subscription per year \$4.00
Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень:
у вівторок, четвер і суботу.
Видає Стіваришчя "Українських Робітничих Вістей".
Передплата на рік \$4.00
Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

Непоміщені в газеті рукописи не звертається, крім що дописувачеві на разі означити, що бажає звороту свого рукопису на случай його непо-
щення та закрити поштовою маркою на його переказу.

ІМІГРАНТИ І БЕЗРОБІТТЯ.

В останньому числі нашого часопису ми згадували про клопіт, який має в Вінніпегі міський уряд. Оказується, що це місто не одне, що наткнулося на цю проблему. Число безробітних швидко зростає і в інших більших містах, головню на сході і центрі Канади.

Як доносить преса, мейор міста Торонта заявив перед міською Контрольною Радою, що число безробітних в цій місті незвичайно зростає, з припливом іммігрантів до Канади. Він звиняє, щоби налягти на правительство, нехай воно повздержить свої імміграційні плани, як він називає божівільними, або нехай займеться безробітними і годує їх. Тимчасом, той добрий мейор Гілд має таку раду для безробітних: "вони мусять дістати собі роботу за таку ціну, за яку зможуть".

Мудра рада, нема що казати. Те ж саме радить буржуазія безробітним в Вінніпегу, але тут хоч завдяки робітничому мейорови міста і кільком робітничим міським радним, безробітні дістали негайну найкращу допомогу — їду. Розуміється, ця допомога до довго тривати не буде і безробітним прийдеється шукати з собою роботу.

Цєю справою мусять заінтересуватися всі організовані робітники, бо коли їй так поведуться, то безробітним справді прийдеється вишукувати і приймати роботу за яку-б то не було платно. А тоді і ті робітники, що працюють, будуть змушені згодитися на зниження платні, коли схотять вдержатися проти "конкуренції" дешевшої робочої сили безробітних. Оже ясно, що ця справа живо дотикає всіх робітників, тих що не працюють і тих, що працюють.

Яка ж на це рада? Рада дуже проста: домагатися скорішого скорочення годин праці з задержанням що найменше цієї платні, яку дістають тепер юнійні робітники. Скорочення годин праці приневолює підприємців наняти більше число робітників. Найдешні тоді праця і для безробітних і для іммігрантів. Для того необхідно всім робітничим організаціям об'єднатися, взятися до організування іммігрантів і разом створити спільний робітничий фронт проти буржуазії. Інакшого виходу нема. Якщо робітники цього не зроблять, то буржуазія проведе свої плани в життя і приневолює їх до прийняття такої платні, яку їй захочеться подіктувати.

Об'єднаний фронт всего робітництва проти затій буржуазії виявляється нині такою-ж пекучою справою, як був і в минулому.

БОРІТЬБА КАНАДІСЬКИХ ВУГЛЕКОПІВ.

Канадські вуглекопи, так на сході, в Новій Скошії, як і на заході, в Аберті і східній Брітіш Колумбії, це найбільш радикальний і бунтівливий елемент в трейд-юніонію русі в Канаді. Через те то вуглеві барони і власті мають чималю клопоту з ними.

Тільки що кілька місяців тому майнери 26-го дистрикту (в Новій Скошії) звели славний бій в обороні страйкувавших стааевих робітників, яких ставала корпорація, відома під скороченою назвою "Беско", хотіла зусити при допомозі поліції і війська, а відтак і за своєї допомоги. Іх було здувлено і порештовано многи передових юнійних членів, між ними славного борця, т. МекЛаклена, котрого засуджено навіть на два роки тюрми. Здувлено, але не побіждено. МекЛаклен і інших засуджених на тюрму страйкерів випущено на волю і боротьба ведеться далше, тільки не при допомозі страйку.

Коли МекЛаклен і товариші сиділи в тюрмі, наганячі Луїса, президента "Ю. М. В. оф А.", закликали за "Беско" контракт, на який майнери 26. дистрикту не погоджуються. Як МекЛаклен виїшов на свободу, то не сів тихо, як цього сподівалася влада, випускаючи його з в'язниці, а пішов в дальшу боротьбу і закликає тепер майнерів до страйку. при роботі. Дивний страйк: приходиш до роботи, ідеш в майну, а не працюєш. А це одиний дошкульний спосіб, який остався тепер майнерам Нової Скошії в боротьбі проти "Беска". Майнери держаться солідарно і, якщо не буде іншого виходу, підуть за порадом свого боевого провідника, не зважаючи на озлоблення і погрози "Беска" і властей.

На заході, в 18-ім дистрикті, майнерський страйк затягається поводи все дальше і дальше. Вуглеві барони починають вже провокувати майнерів. Якійсь В. Доналдсон, що винаймає вуглеву копальню Доналдсон-Тенент, коло Летбридж, передав що майну у винайм майнерам, щоб нібито вони добували вуголь та платили йому рент, то він зможе сповнити свої зобов'язання супроти тих, в кого він винаймав цю копальню. Він заявляє, що робить це тому, бо іншого виходу не має. Тимчасом воно виглядає на провокацію, яка могла-б довести до роздорів між майнерами і розбиття єдності. Не дивно, що майнери стержуть, щоб ця копальня, так як і всі інші, не пішла в рух.

За цю справою, вуглеві барони пустять і інші в хід. Та покинув майнери 18-го дистрикту держаться цупко і не даються довити на жадні шукці. Скебів же нема і в вигляді, що не скоро попрубують їх спровадити. Прийдеється вуглевим баронам вживати сили і допомогти властей, або грати на часі, хто довше витриває.

Товариші майнери! Наш і Ваш часопис "У.Р.В." закликає Вас держаться солідарно і витривало аж до кінця остаточного бою. Він прирікає завжди стійти на сторожі Ваших інтересів. А щоб він сповняти цю свою задачу як найкраще, попрацюйте тепер протягом місяця мая над поширенням нашого часопису серед українських майнерів. Постарайтеся, щоб кожний український майнер був передплатником "У.Р.В." та поки це у Вас є спромога, зробіть кілька майської кампанії все, що зможете для піддержання свого органу. А коли Вам стане тяжко і потребуватимете допомоги, то будьте впевнені, що наш часопис своїми поканими до всіх свідомих працюючих щиро Вам відплатиться.

ГОЛОС РОБІТНИКА З ГАЛИЧНИ ПРО "У.Р.В."

Наша редакція одержала листа від шойно прибушого з Європи робітника, який ми ніжче подімо в цілому. Лист звучить:
Товаришу Редакторе!
Тому лише пару днів, як я прибув з старого краю до Мелвіна, Саск., стрінув тут тов. Кошминку. Він дав мені читати "Українські Робітничі Вісті", в яких я вчитав дуже, а дуже дорогий для мене матеріал. Там я прочитав про протест проти насильства польської шляхти в Румунських бояр над українським населенням Галичини, Воліні і Буковини.

Дорогий мені цей матеріал тим, що я добре знаю ці гнобительства. Я сам служив рік при українській війську, а два місяці при польським, з якого я втік до Німеччини. В Німеччині був я 6 місяців, діставши шифрарту і прибув до Канади. Хоч тут так само емігрантові тяжко, бо не знає англійської мови, однак легше, чим служивши при польським війську панові, який є найтяжчим ворогом українського трудового народу. Коли-б я був на Радянській Україні, я з охотою пішов-би служити в червону армію, бо ця армія служить для працюючого народу цілого світа.

Ми, українські робітники в Канаді, повинні помагати нашим братам і сестрам в старім краю, ми повинні протестувати всюди по цій Канаді, бо горе наших близьких в старім краю є нашим горем. Вони всі прибули, як під Польшею так і під Румунією. Правда, робітники всюди покривдені, але

не так тяжко, як під Польшею. Нас робітників є багато, але козіб то ми знали свою синичку додемо в цілому. А тепер ми ще й самі себе обдуруємо, бо слухаємо ріжних панів, полів і їх наганячів.

Нам треба стати в ряди організованого робітництва і братися разом до праці. Я читав в "У.Р.В." про протести по цій Канаді дня 30. марта, а у Мелвіна, в читальні "Просвіта" співали 30. марта "вічна пам'ять" та "Ми гайдамаки". І кому це допоможе? Лише дурення себе самих. Хіба на це читальні, щоби співати "вічна пам'ять"? Ну, з такою "боротьбою" далеко не заїдете. Там в читальні є "Укр. Голос" і "Кан. Фар.", а робітничих газет нема. Тому ті люди, читаючи ці газети, в своїм "поступі" дальше "вічної пам'яті" не зайдуть.

Я дуже жаляю, товариші, що я не маю ще грошей, щоби пежлати собі "Укр. Роб. Вісті" і "Робітницю". Вони мені дуже до подобі, бо вони пишуть дійсну правду, пишуть про те, що я сам переживав. Я це кажу всім, бо це так. Тому на закінчення я щиро визнаю всіх товаришів робітників і фермерів по цій Канаді читати "Укр. Роб. Вісті" і "Робітницю", поирати їх, бо це є одиний газети, які дійсно пишуть правду, які обстоюють за бідним поневоленим українським народом, які вказують робітничові шлях до кращої будучини. Хай життя і розвиваються "Українські Робітничі Вісті".

В. Довган.

СМЕРТЬ БІЛЯ МАШИНИ.

В один із фабричних департаментів працював старенький сімдесять-чотири-літній робітник, машиніст по факсу, Швед по народности — найстарший в літах з усіх робітників не лише того департаменту, але всьої фабрики.

Голова зовсім лиса, чоло зморщене, звичайно, як в старика.

Робітники звали його "Деді Чалей".

Ніхто з робітників не памятає, коли "Деді Чалей" став до роботи, бо він був не лише найстарший віком, але також найстаршим робітником в компанії. Здається поверх трибцять п'ять років працював Чалей в цій одній і тій самій компанії і завжди на одній і тій самій машині.

Чалей був дійсним пролетарем. Від дев'ятого року життя він почав продавати свою сімлю. Працював він в Штокгольмі, Гамбургу, Лондоні, Нью Йорку, Шікаго, а останніх сорок років в Канаді.

Трибцять і п'ять років в одній компанії, в одній фабриці, в однім департаменті, на одній машині!

Від дев'ятого року життя до сімдесяти і четвертого в фабриці, в смородлах, в газах і в задусі! Кримінальне життя!

Чалей не мав ні близьких ні далеких фаміліянтів. Діти померли ще за молодих літ, а дружина також померла трибцять років тому назад. Найблищим другом Чалого була машина.

Чалей любив працювати і за всі свої літа майже не стратив ані одного дня.

Був він дуже добрим і лагідним чоловіком. Всі робітники поважали Чалого та владались до нього з ріжними справами.

Юнія, до якої Чалей належав, вже кілька разів домагалася від компанії, щоби його відпустити на пенсію, але все безуспішно. Лікарі знали, що Чалей "О.К." і він працював дальше.

Коли його запитувало, чому він не лишає роботи, то він відповідав: "Не нажився я за молодих літ, не треба й тепер. Теперішня робота, це мое життя. Коло машини виріс, коло машини маю й умерти".

Будо перед семою годиною ранком. Чалей, як звичайно, "започував" номер, натягнув

шаповий "уніформ", виклав свій "тулс" на машину, одержав ордер від формана і взявся до праці.

Вся машинерія в руху. Кожний уважає на свою машину, кожний стережеться і лише часом зиркає де обертается форман.

Чалей також. Пускає машину, спинає, закручує, приплює-пильником, міряє, звичайно, як коло машини. Найменшій замітці. Все, як попередшо.

Нараз зчинився крик. Робітники зчинились в сторону машини Чалого.

— Що сталося?
— Чого бжиш?
— Кого бжило?
— Що за крик? — питали одні других.

— "Деді!"
— Чалей!"
— Чалей помер! — чути було ріжні відповіді.

Всі збіглись коло Чалого. Та цей раз вже не за інформацією, а пошархатись.

Чалей нагло захорів. Руки і ноги тряслися, а на зморщеніх лиці виступили рум'янець.

Він сидів на своїй "тул-баксі", а його піддержували два робітники. Увесь дружок — "Я... я видужаю... — намагався Чалей говорити. Але сили його все більше і більше опускали. Йому принесли воду, ошту, цитрини, але Чалей ані очима не глянув.

Сили опустили і смерть неминула.

Прийшли фабричні санітари, взяли Чалого на полотняні носії і понесли. В кілька хвилин пізніше донесено, що "Деді Чалей" помер в дорозі до свого помешкання.

Смерть біля машини!
"Коло машини я виріс і коло машини маю й умерти".

Так говорив Чалей ще вчора, а нині вже здійснюлось.

Машини, це одиний приятель Чалого, який був йому вірним і не відступним другом до самої смерті.

Вчора був Чалей, а нині вже його немає. Помер в брудній шаповій одежі, при праці, біля машини.

Осталась лише невмирающа машина.

За шістьдесят і п'ять років тяжкої і безмілосердно експлуатованої праці, Чалей дослужився того, що вмер в брудній фабричній одежі в фабриці при роботі.

Ні близьких, ні далеких фаміліянтів. Ніхто не заплакав, ніхто не буде питати за померлим Чалого.

Сімдесять чотири роки страждав і муки скінчилося.

Навіть в газетах ніхто не спімув про життя, працю і смерть Чалого, бо він не був ані поет, ані письменник, ані лорд, ані міністер, ані навіть "визначний горожанин", а простий робітник-машиніст, раб капіталу, продакний товар, а до того всего, шей "чужинець", або — як запелі патриоти кажуть — "богонк".

Так можуть вмирати лише робітники — сини поневоленого робітничої класи.

Так можуть вмирати лише ті, що своім умом, своїм трудом і своїми мозолістими руками збудували культуру і цивілізацію.

Біля машини може вмерти лише той, що здібний нею оперувати. Це робітник — Чалей.

Сотки нових Чалих зголошадось відтак на місце помершого Чалого, але лише один із них здобув собі право працювати на його машині і може... дождити при ній смерті.

Симеоверголець.

ЛИСТ ВІД ГАЛИЦЬКИХ СТРІЛЬЦІВ ДО УКР. РОБІТНИКІВ ЗА МОРЕМ.

Від редакції. — Радо містимо цей цікавий лист, що висвітлює життя українського стрільця в еміграції і певно, що наш читач з великою увагою перекотить його. Для будучого історика, що писатиме історію визвольних змагань українських працюючих мас Галичини, лист цей послужить за матеріал, який найкраще підчеркує перелом світоглядів наших галицьких робітників і селян, які дала воліти себе ріжним панам так довго, доки не прозріли.

Панські стрільці і назву місцевості в Чехії, ми із арозумілих причин мусимо промовчати.

Дорогі Товариші-робітники в Канаді і Злучених Державах!
Цим листом хочемо поділитися з вами нашими думками. Не думайте, що ми зберігаємо до вас за гіршим. Ні! На це здібні тільки патриотичні дурісти, панки й підпанки, а ми — діти пролетаріату, що обманені і ошарпані з всего патриотизму, хочемо відкрити вам нашу збоблу душу і доказати, що панки не могли так вбити нашого духа, духа боротьби й революції.

Ось ми знаємо про піділ доносів українських "патриотів" в Канаді на робітничі чесні організації. Про це читали ми з страшною огидою, бо чесна людина на шпійонське месело ніякше дивитися не може. Але ремесо не докаже ще раз-тро вартість тих горлатих панів, що ніби-то захищають за "неякою Україною", а в дійсності плавають ріжничий ніж в серце тої "неякш". Тут в нас також не інякше. Патриотична зряга скрізь однакова і найбільше охоча до доносів, до шпійонства, за що з панських стоів дістає недоліжки, охлади. За собачу роботу і собача платня від панів.

Цей лист пишемо спільно, як бачите по підписі. Збиралося нас 20 стрільців, бо більше в цій місцевості нема. Але ми можемо з певністю сказати, що стрільча маса, та сіра маса, з не офіційних-підпанків, ніякше не думає, як й ми.

Ві певно знаєте, товариші-робітники, що ми такі. Всі ми були колись в галицькій-українській армії, але ріжні Петрушевичі та інші панки-патриоти так виводили нас, що опинилися ми в Чехословаччині, де в 1919 року. Чехи збирали нас в таборі, поділили всіх стрільців на робітничі відділи і ми працюємо, скрізь, по залазіннях, в чеських касарнях. Звичайно сповняємо чорну роботу. Всі панки, разом з Петрушевичом, що пускали через свої платні агенти в Канаді й Америці українським робітникам в фермерам бажанна і збирали тисячі доларів, збирали на себе, а про нас не дбали. Ми ходили оделіти, проті соромно людям на очі показатися. Щастя, що кожий з нас якось крутив і сик-так прирвався, але були й такі, що крутяти не вміли.

Обманювали нас агенти Петрушевича ріжними надами на антанту та страшили більшовиками, а ми темні ждали. Та ось 14. марта 1923 р. добра пані антанта віддала Галичину польським панам і з того часу ми лишились, як голій серед леду. Табор в Ягешові перетворив швейцарська влада, а робітничі-стрільці вийшли позинищення так, як були давніше.

В лютий 1923 обтягнули нам так звані робітничі додати і Чехи платять нам тепер за таку працю 12 корон і 50 сотників на 10 днів. Стрільці за ці гроші не може купити собі навіть зашнурки, не то, щоб ми вертатися чи купити білизну. До того кожий з нас прибутий в Чехію, що має з собою зроби, бо в Чехії на нас вже немилосердно дивляться та рад би позбутися титару з своєї землі, щоб їм не заважати.

Декі шашиніці стрільці перебралися на Радянську Україну і ми всі також написали тузи. Та чи прийшли нас зрадників там? Ми-ж через своїх патриотів-верховодів навчили кожного свого зрадою і кожий має право неирити нам і цуратися нас. Ми вже аж тепер знаємо, через що наша Галичина промолкла ціла робочою кровю і стогне в тяжкому ярмі, але — за пізно спам'яталися ми. Нас поведи на Чехословаччину. Зрубували ми свій рідний — працюючий народ з останньої конини та завезли на Чехословаччину, щоби мали за що гуляти ріжні золоторуканники — отамани й "диктатори".

Правда, ми вже пізнали багато. Ми вже не ті, що були колись. Сором лише палити, як згадаємо, що колись були ми ріжних братів в червоних рядах, але-ж ці брати нині відірвали нам і нашому працюючому народові очі.

українських стрільців, то в покори-стуються ним широким листом. Що відрукування, то не проваде.

Позаження нашого стрільця дуже тяжке. Як ми вже згадували, Чехи хотіли позбутися нас, бо в їхніх клопотів мають багато, а не то, що нас ще годувати. В 1923 році впрямую вони кінкасот стрільців, як перший транспорт до Польщі, себто в Галичню, але на границі польсько-галицька влада не пустила стрільців і сказала: "А ви служили Петрушевичом, то дайте, най вам дає їсти!" і позвертали назад стрільців в Чехію. Деякі стрільці, щоб жити, наймаються за наймитів в багатих господарів або по фальшарках і одержують місячно страшно малу платню, бо тільки 100 чеських корон, себто штирета долара! (Для одного чоловіка пара найгірших черевиків коштує 120 корон!)

В останніх часах піднівся в таборі в Ягешові крик, аби зробити конець з тим табором, та агітувати стрільців, щоб добровільно голодалися вертати в Галичню, розуміється, просто в польські тюрми, бо тільки там місце для чесних — працюючих людей.

При кінці марта 1924 року, в чеському місті Пардубиці збудувалися один робітничий відділ, власне цей "буит" поз'яв в тому, що нешасні стрільці домагалися 8-годинного дня праці до того часу працювали вночі більше, як 8 годин і то за 1 корону 30 сотників в день! Ну а прикладі тузи жовдарин та поз'яврили всіх стрільців до Польща.

От, чог доповодилося ми! Щастя, що не вилковали нічого, бо нині українські панки збиткувальнік над нами, як польські. Але був би гірший жах, як-би ми терпіли у властній державі від ріжних панків, чим тепер терплять наші брати в батьки від польських. Рідний панок і підпанок багато гірший, як чужий.

Так тут в Чехії, як і в Галичині, всі українські робітники і селяне налядали на Радянській Республіки. Очі стрільців звернені також на схід, бо тільки відти прийде спасення для нашого нещасної Галичини. Також чеські робітники всі вірять в Радянській Республіки, а взагалі, чеське робітництво творить дуже міну-класову організацію.

Так ось, дорогі товариші-пролетарі Канади й Америки! Відкрити ми перед нами свою збоблу душу не томо, щоб прости чогось в нас, не томо, щоб викласти в нас жал до нас, а тому, щоб порадувати нас. Ви подивіться тільки: Ради свідомих українських пролетарів абляшнік! Обмане, засліпане галицьке стрільство — прозіраю! Сьогодні ми, по тяжкій науці, яку перенесли на власній шквірі, в нас впадо більмо з очей, заграда в нас революційна кров. Нехай-же гіркий примір наш послужить наукою ще для тих українських робітників, які до цього часу будують одниме пока класовою організацією і вагаються, куди їм йти. Правда, товариші, тільки в робітничих рядах! Нехай зростають ваші сини! Піддержуйте свою пресу в виданніштва, бо це великий скорб. Ми, галицькі стрільці, читалимо ваші книжки в газетах і з шаста та радости плачемо. Бо находимо в них правду, чистісеньку правду. А витирали наші панки скрізь кутр, то переконались ми добре, що така правда, а що неправда.

Бажаємо вам, товариші і товаришам, найкращих успіхів в праці. Будуть горді, що ми, стрільці, злилися з вами в одну лаву і лавою одною спільною дорогою до рідности і справедливости. Шлемо вам найширші поздоровлення і віримо в ваші успіхи. Працюйте, товариші — ваші рідні-прозірші брати, галицькі стрільці — з вами!

(Сідає 20 підписів стрільців.)

Кожний класово свідомий робітник повинен передплатувати і читати робітничу газету

The WORKER

Офіційний орган Робітничої Партії Канади.

Передплата на рік виводить \$2.00, на піврік \$1.00. Зашліть передплату такі ще нині!

Адреса:
THE WORKER,
Room 301, Turrell Bldg,
95 King St., East,
Toronto, Ont.

ЧИТАЙТЕ! — ЧИТАЙТЕ!

УКРАЇНСЬКІ ЩОДЕННІ ВІСТІ

Одиний часопис в Злучених Державах, який в дійсності заступає інтереси працюючого людю. Викладає кожного дня окрім верховних свят.

Обов'язком кожного українського робітника є стати передплатником цього часопису. В нім ви знайдете цікаві вісті з цілого світа, які також політично наукові статті, розвідки, дописи і т. п.

Передплата на рік \$9.00.
Пішіть сейчас на слідуючу адресу:
UKRAINIAN DAILY NEWS
502 East 14th Street
New York, N. Y.

Товариші! Не забувай відносити передплату на "Українські Робітничі Вісті".